

ДІЛО

ВЫХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, Ч. пош.
143/322.
Адреса для телеграм:
„Ліло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячний в краю 750 вод.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 к. ч., Румунії 15 л.
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 шл. — Зміст адреси 1 дод.

В СПРАВИ ОГЛОШЕННЯ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Спільна платформа.

Львів, 11. січня 1927.

Гонитель словянських „меншостей“ і головний творець польсько-жидівської угоди проф. Ст. Грабський недавно з питомого собі шкряписто і безпосередністю висловився про жидівську квестію в Польщі.

Жидівська квестія в Польщі му-
сить спиратися на широкій принци-
повій платформі. Вихідною точкою
цієї платформи є признання аксіо-
ми, що господарем сучасної поль-
ської держави є нарід польський,
який ніколи не дасть себе зіпхнути
з упривілеєного, єдиновладного ста-
новища. Жиди повинні з тим раху-
ватися і стати на ґрунті співділання
з польським народом, як сувереном
польської держави, для скріплення
сили польської республіки. Жиди
повинні боротися з центрифугаль-
ними змаганнями „національних мен-
шостей“ (слов'янських).

І з жидами можна дійти до порозуміння, але тільки з жидами по-крою Райха, Тона, Розмаріна, себто з жидами-націоналістами Галичини звагалі, а Сх. Галичини зокрема. Асиміляція жидів не лежить в програмі польського націоналізму, бо вона є неможлива. Дійсна асиміляція настає тільки шляхом сімейних зв'язків, а вони між християнами (поляками) і жидами є на більшу скалю виключені. Масове вихрещення жидів теж неможливе, бо релігія тісно в'яже їх з Сіоном. Одне жиди можуть обєднати працю над розвитком власної національної культури зі співучастю з польським народом над зміцненням польської держави. Жиди повинні звернути свій зір на закріплення польської держави, її істиування й її сучасних границь. Плекання своїх окремішностей і гебрейська мова не перешкоджає їм говорити по польськи, а навіть політично думати по польськи в зустрічі з нежидівським населенням держави.

Ось спільна платформа польсько-жидівської угоди. Жиди не доцінюють цієї платформи, і тому угоду «зірвано» під напором варшавської і виленської групи в жидівському клубі. Однак за яких 5—10 літ жиди неминуче самі створять відповідну платформу праці.

Так представляється "ідеологічний" і практичний підклад польсько-жидівської угоди. При допомозі східно-галицького жидівства, підготованого до польського культуругерства на "кресах" за австро-польських часів, проф. Грабський намагався все жидівство в сучасній Польщі запряти до "цивілізаційної" місії на сході. Завдяки опозиції принципівих представників варшавської і виденської соціалістичної групи "цивілізаційні" жидівські легіони під проводом Райхів і Розмаринів формально зліквідовано. Однак фактично вони

не лише далі існують, але й переводять свою реорганізацію, захоплюючи все ширші терени (чого доказом заснування у Варшаві органу пос. Райка „Дзєннік-а Варшавськ-ого“), щоби тільки скоротити передбачений проф. Грабським 5—10-літній речинаць для створення спільної польсько-жидівської п'ятіформи.

Головну метою польсько-жидівської угоди, як це виразно зазначував пос. Грінбавм, було запрягти жидів в шлії польської денационалізаційної політики. На цю роль жидів, репрезентованих східно - галицькими сіоністами, вказували ми постійно, підкреслюючи що головну основу угоди і визнаючи наше громадянство до протиставлення польсько-жидівському денационалізаційному походіві. І хоч формально угода „зірвана“, то той похід відбувається далі. Коли його напруження де-що ослабло, то не з приводу „зірвання“ угоди, тільки внаслідок зменшення значіння жидівських громадянських чинників, спричиненого загальним зіпхненням громадянських чинників в сучасній Польщі. Одначе загальний курс, намічений двійкою Райх-Грабський, держиться в повній силі. „Кресові“ жиди вз-галі, а східно-галицьки зокрема, як і передтим, проводять свою польонізаційну лінію у всіх деталях громадського життя. В створеній ситуації не помітно ще признак відвороту. Навпаки, пос. Райх посередньо акцентує плятформу Грабського, а коли проявляє деяке невдоволення, то тільки з приводу „вирішення“ його та послів Тона і Розмарина.

Таких ставленнях kwestii (виражених у нас, — Ред.) — пише пос. Раїх у своїм „Лєсник-у Варш.“ — польський політик з'їд стьагу ендеції виявляє нам відворотну сто-

рону медалі, з якою недавно виступив український політик апід стигу УНДО, скоро теоретич заміняють, що політично зможе діяти тільки з пос. Грінбавном, але нічим чиним з галицькими сіоністами. Як видно, починається нова доба сегоутворення жидів. П. Грабський виключно один, п. Дмитро Левинський другий. І так кожний з польських чи українських політиків буде бачитися з бальфатом у відношенні до жидівських репрезентатів.

Отже невдоволення пос. Райха звертається не проти „спільної платформи“ співділання поляків і жидів, тільки неприємно відяє його та виріжнювання. Очевидно, він бажав би довести до такого спільного знаменника думок і вчинків серед жидівського громадянства, що виключував би всяке виріжнювання одних жидівських політиків від других, що на колір платформи Райх-Грабський помалював би весь жид вський загал.

„Представники оточують нас — пише він далі — народів, мусить овосяти за думкою, що не вони рідшатиуть про те, хто зможє жити в імені і з амені жидів буде ніби в їх користь ділати і публічно виступати. Принцип самоозначення (sic!) мусить бути пошанований й у відношенні до жидівського громадянства“.

Пос. Райх обстоює „самоозначення” жидівського громадянства і „самостійність” жидівської політики. Вольному воля, одначе зовсім природно, що в рівній мірі те „самоозначення” і та „самостійність” прислугують українському громадянству. І коли пос. Райх змагає всіми силами до „самоозначення” жидів по лінії „спільної платформи” з поляками на українській землі, себ-то коли він змагає до культурного економічного й політичного закріпощення українського народу, то зовсім природно, що ми мусимо боронитися і всею силою будемо протиставитися такому „самоозначенню”.

НА 1256 5-8 Тел. 15-20
АТМ
Обув-Одіж-Сунно
повуває українська фірма
ЕГУЛАТОР, Львів, Ринок 49.
Ілюстрований щіпчик дором.

що українські професори, що перебувають на еміграції, і з краю внесли меморіал до польського уряду (під натиском зацікавленої молоді, якій грозить катастрофа) в справі konieczności негайного кривування українського університету в краю».

Зайвим було би вдаватися в полеміку з панамі (до речі кажучи з людьми, що репрезентують особовий й "ідейний" реманент "Рідного Краю"), які з провокаційно-розкладовими цілями чіпляються університетської справи. Зазначуємо, що чехословацький уряд, користуючись відсутністю Бенеша, скреслив був кредити на всі емігрантські наукові установи, однак вже переводиться реституція тих кредитів. Колиб навіть припинено кредити, то українській молоді не грозить ніяка катастрофа, бо вона одночасно є записана на двох університетах (українським і чеським). Українські професори не то, що не вносили ніякого меморіалу, але й не відбували ніяких конференцій, про що свідчить офіційне заперечення, одержане сьогодні нашою редакцією, а підписане проректором проф. Шелухином. Воно звучить:

В часописах і в громадянстві ширяться чутки, начеб-то українські професори в Чехословаччині мали з п. Годушком нараду про утворення українського університету в Польщі і начеб-то погодилися на тім, щоб цей університет відкрити в одному з міст Сх. Галичини, тільки не у Львові.

Щим од імені Сенату українського університету доводимо до відома, що йому абсолютно нічого не відомо про чиїх не було наради чи переговори з цією справою і що український університет ніяких переговорів не мав.

На основі цього офіційного опростання вигадок польської республіки, як і інших приватних інформацій, стверджуємо, що всі погрози про якусь резідацію в університетській справі є нікчемною вигадкою, як не провокаційною спробою сондзування публичної opinii в напрямі дефетизму.

В університетській квестії, яка — до речі кажучи — сьогодні є побічною справою, українська публічна думка є однозначна. Українське громадянство домагається повного і самостійного українського університету у Львові, культурному і всякому іншому центрі західно-українських земель. Зовсім природно, що всі провокаційні спроби захитати українським громадянством найдуть рішучий відпир.

В каламутній воді.

Довкола університетської справи.

Польська преса з рептильною „Дзєннік Львовські" на чолі розпочала каламутити воду, подаючи фантастичні відомости про місію Т. Голувка. В своїй акції користується вона прийомами, так добре відомими нам з поведінки колишнього органу б. Д. О. Г. „Рідний Край", який „робив" повстання на Великій Україні, єдино послугуючись мапою України і кількома легендарними іменами повстанчих ватажків. Цю тактику приноровив новий орган правительствено-„санаційних" чинників у відношенні до українців, тим разом по цьому боші рижської лінії.

Вже у святочному числі нашого органу й статейці „Варшавський вітер“ на основі достовірних інформацій опрокинули ми сфабриковані вістки, немов то в Празі відбулася якась конференція між українськими вченими! Т. Годушком та немов то

вислідом тієї конференції була резигнація українських професорів зі Львова, як осідку університету.

Львівська рептілька, міцно тримаючись раз обраної тактики, далі засипає піском очі українському громадянству, вперто підтримуючи свою видумку:

„Пертратакції українських учених, що перебувають у Празі, а українських делегатом відбудувалися й відбудовуються в повному розумінні з краєм, де також у компетентних чинниках доказано передискутовано всі подробиці, що торкаються університетської kwestії. Дещо передчасні є запевнення ген. секретаря УНДО п. Целевича, дані співробітниками „Слово-а Польського“, що УНДО ніщо про ту справу не знає. Одно з двох: або п. Целевич не є ген. секретарем УНДО, добре поінформованим, або УНДО не є брано поважною (sic!) в українському громадянстві. Таж усі українські політики, що цикавляться університетською kwestією, знали, що чехословацький уряд припинив усі кредити для українського вишнього шкільництва та

Red. czas. „Dziś” Pr. 9-27. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej Sąd okręgowy w Łodzi, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykuła umieszczonego w czasopiśmie „Dziś” Nr. 5 (10973) z dnia 6. stycznia 1927 r. pod tytułem: „Widnoki ołom naszczynia” usłyszony a) między słowami „i wyszła” a „Zajwem”, b) między słowami „summy” a „dla rzeczywiście”, c) między słowami „mujbranka” a słowem „Uczestylam”, d) między słowami „Polska” a „Krim loho” e) między słowami „Zaczemliwa” do końca artykułu zawiera zaniżenia i obraźliwych ataków na państwo polskie, a zatem zarządza, aby ten artykuł został usunięty z druku.

dzona przez Prokuraturę dnia 6. stycznia 1927 r. i w tym dniu wykonana konfiskata jest nieprzeładowana i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydal w myśl § 493 ok. nakaz dalszego rozpowszechniania, niema drukowanego. Zarząd wydał się nakaz odpuścić. redaktorowi tego czasopisma, by oświadczenie niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonalność tego nakazu pociąga za sobą odpowiedzialność przewidzianą w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 50 zł. - Lwów 7. stycznia 1927. —

Red. czasy „Dilo” we Lwowie. Pr. 11/27
W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd
okręgowy karny we Lwowie. orzekł za wnios-
kiem Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść
artykuła umieszczonego w czasopiśmie „Dilo”
Nr. 6 (10.974) z dnia 7. stycznia 1926
pod tytułami: 1) „Z wiecznola zoreju” w
ustępach a) między słowami: le bezderstawi-
ni” a „Kof, to wo” b) od słów „Czy u
wejski” moment” do końca artykułu, 2)
„Dwiecien zbroja” w napisie między sło-
wami „dżaszany” a „tumi ukrainsku” za-
wiera znamienna zbrodla z § 63a) uk. uznał do-
konną dnia 6. stycznia 1927 konfliktu za
usprawiedliwioną i sądził: odszczenie

całego nakładu i wydał w mięt 493. p. k. zakres dalszego rozpowszechnienia tego pisma drukowanego. Zarazem wydała się także odpowiedziałnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzecznictwo ostatecznie umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonalne tego okazało się, za sobą następnego przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. u. Nr. 6. ex 1863. i. Zarządzenie za praktycznie na grzywe po 400 Zł. p. łódz. dnia 1. stycznia 1927. Hawi.

Склад годинників і біжутерії

Юліян Домбровскі і Леон Розважевскі

Львів, вулиця Академічна 2.

1305 1-6

порукає годинники першоякісних фабрик також біжутерію по найнижчих цінах.

Пісудський зрікається головства уряду.

Становище прем'єра займе проф. Бартель. — Другий лікар у кабінеті. — Бюджетовий прелімінар у соймі.

Варшава, 10. січня 1927.

Номінація нового міністра освіти, сенатора з Клубу Праці д-ра Добруцького, прийшла зовсім несподівано. В політичних і парламентарних колах рахувалися зі змінами в кабінеті, але ніхто не думав, аби зачиналося від номінації нового міністра освіти. Ця номінація, як загально думают, є початком реконструкції цілого польського уряду. Вже найближчі дні повинні принести дальші зміни в уряді, і то основні, при чому марш. Пісудський зречеться головства уряду, обмежуючись виключно до resortу міністра військових справ. Натомість проф. Бартель верне на становище, яке мав у післятравневій уряді, себто на становище прем'єра, зберігаючи одночасно інгеренцію в справах фінансових і господарських.

Щодо номінації сен. Добруцько-

го на міністра освіти, то її прийнято подібно, як і багато інших вчинків уряду Пісудського-Бартеля, себто „здвиженням ramen". Добруцький є другим міністром-лікарем в уряді, і в політичних колах уважають за певного роду курйоз. Він зложить присягу в середу дня 12. с. м. і того самого дня обійме урядованню.

Ходять чутки, що мін. Мейштович залишить становище міністра справедливості, однак в кабінеті залишиться й обійме місце після мін. Незабитовського, який уступає. На міністра справедливості висувають адв. Ледницького.

Завтра зачнуться дальші наради соймової бюджетової комісії, щоб закінчити третє читання бюдж. прелімінаря на рік 1927—28. Сойм приступить до другого і третього читання бюджету між 20. і 25. січня і радитиме 3—4 тижні.

Доповняючі вибори до французького сенату

Париж, 10. січня 1927.

Оконечний вислід виборів задля обсади 108 мандатів у сенаті такий: вибрано 67 дотеперішніх сенаторів і 41 нових. Консерватисти здобули 3 мандати, втратили 1, републиканці 19 (2), ліві републиканці 19 (8) незалежні радикали 9 (1), суспільні радикали 44 (6), суспільні републиканці 2 (2), соціалісти 10 (8) комуністи 2 (2). Більшість, що підтримує Пуанкаре, полишилась незмінною, хоч повстала нова сенатська група соціалістів. Між нововибраними є бувші міністри: Пам, Годар і ген. резидент Марока Стер. Перепали: шеф Еріотового кабінету Ізраель і Мілеран.

Курціос утворить кабінет.

Берлін, 10. січня 1927.

Президент Гінденбург поручив Курціосові місію утворення кабінету.

Війна в Нікарагуї.

Льондон, 10. січня 1927.

„Таймс" повідомлює: Війська лібералів у Нікарагуї посуваються вперед і принесли консерватистів уступити до Голлади. Американські летунки у порозумінні з урядом Ліза обкинули бомбами становища ліберальних військ. Із Манатуй повідомляють, що зараз після того як американські війська „исели" в Корінто, висаджено у повітря залізничний шлях біля пристані „Ель-Вестон", що стоїть у пристані Манатуй, відплив на американські води, щоб підтримати мексиканські кораблі, що везуть мушкету до Нікарагуї.

Страшна пожежа кіна.

Добули 96 трунів.

Льондон, 10. січня 1927.

Ціла американська преса переповнена встками про страшний пожежу кіна в Монтреалі. Досі начислились серед жертв 96 убитих. Числа ранених покищо годі подати. Кіно було в робітничій дільниці. Огонь завмерено о 2 год. поп. Підчас представлення на сцені було 1700 глядачів, головний дієвий і молоді. Після огненного удару синілася страшна паніка. Із сукотлош і метушлив задшено і розтратовано багато людей. Більшість дітей рятувалась на вулиці сходів, які загорілись і ранили та вбили багато осіб.

Процес 151.

Присуд.

Львів, 10. січня 1927.

Окружний суд у Львові під проводом през. Влодзі після 2-місячної розправи проти 151 членів комуністичної партії західної України видав нині присуд, яким засуджено 9 обвинувачених на беззасуджену в'язницю, 4 на 15 літ в'язниці, 6 на 12 літ, 39 на 10 літ, 60 на 4 роки, а 19 увільнено.

Вігукки гня.

Синельниківський райземсоломон.

„Судити дехто у нас, судити, а що з того у нас буде..."

Поїхав селити Шило із Харківщини на „переселення" на Катеринославщину, в Синельниківський район, у новий посілок.

Приїхав...

Нарізали йому садибу, а біля садиби — п'ятнадцять десятин городної землі (підгородник).

Нарізали, положим, не дуже „приятно", бо один з начальства посадив його на садибі, а другий почав „вкідати" його з тої садиби, — бо був другий претендент на той „підгородник", — так, що довелося відважитися до Синельниківської Райземсудкомісії.

Земсудкомісія, розібравши справу, вирішила її на користь Шила, а другому претендентові, Шевченкові, сказала:

— Не маєш права...

Було це в березні 1926 року.

Шевченко не дуже прикрився постановою Райземсудкомісії. Приїхав додому, — за плуга, виорав землю, посіяв і посвітує...

— 3 Українського Наукового Інституту у Берліні. На день 14-го січня в залах Берлінського університету оголошено два викладачі німецькою мовою: проф. д-р І. Мірчук: „Політологія до історії української філософії" і проф. П. Чижеського: „Західно-європейська філософія в лавіні України" (XV—XVIII ст.).

— В дгоні смерті О. Барвінського у Відні. Дня 2. січня відповів у церкві св. Варвани о. крил. М. Горнікевич святкову проповідь, а дня 3. поминальне богослуження з молебнем за упокій бл. п. Олександра Барвінського при численній участі місцевих української громади та співучасті хору під орулою д-ра Лазаревича. Перед панакхидою о. парох згадав теплою промовою діяльність По-кйного.

— За три дні свят. За три дні наших свят Львів не змишався. Події, які тут трапились, належать до звичайної хроніки „беландія": У неділю в львівській кіні „Палас" почала горіти якась шматка. Не багато блакувало, щоб публіка перелякана можливістю пожежі кинулась до втечі. Шойно при нагоді цього переполоху деякі поїхали до переселення, що кіно вибудоване без думки, що станеться з людьми на випадок катастрофи. — 50-літнього сторожа дому Паласа підозрюють не менше і не більше, а в злочині Лендрі: що спалив у печі свою жінку. Жінка шепала і до цього часу не в силі бути найти її сліди. Стараго способу ошукування легковірних стрібував ще раз якийсь Ізак Валесблом, який представився як посол Федербуш і зібрав гроші на бідині емігрантів себто на себе. Цією філігранною займався так ренно, ш бідині виєміграв накліп до поліційних арештів. — Недобре діється на вулиці, коли поліція замість уважати на порядок є певний: це трапилось „пшоодовніков" III-го комісаріату Ксьонжекові, а результаті він побив кількох невинних прохожих, ще й зранив глухонімого. Є ще десять інших у цьому-ж роді.

— Землетрус. Цими днями заприлигли у Швайцарії між Берном і Фрибургом легкий землетрус. — Закарпатський уряд звернувся до С. Р. С. Р. з проханням помічати після землетрусу в Олександрові та околицях.

— Рідка любовна трагедія трапилась у Львові. Якесь 90-літня старушка, що мешкала в зах-сті для калі, залюбились у 83-літнім сусіді, який постійно відвідував її у її кімнаті. Коли у-а-а зважила увагу на цю надто яну любов старушки і заборонила її сусідові відвідувати її, закохана старушка зіла з розпучки отруту на штур. Неудно сказав Пушкін: Любви все возрасты покорны!

Шахи. У міжнародних шахових змаганнях у Гастінге (Англія) першу нагороду одержав д-р Таотаковер (7 пунктів), далі Колле (6), Етс 5½, Норман і Рети по 5.

— „Пам'ятник визволення" мають задіянути у Празі. Коли то о Чехи захоплять коло будови пам'ятника Ж. Жи на горі його імені. Громада міста Праги дала вже свою агоду на будову окремих домів, призначених на приміщення музею визвольної боротьби, архіву й управи.

— Імці в СРСР. Німці у СРСР нараховують 905.13. Вони живуть у 2042 громадах. В т. за. надволянської автономній німецькій області живе 40.000, на Україні 225.000 Німців, і озакінених у 897 громадах. Решта німецького населення розсіяна по всіх просторах СРСР.

— Ротунда нов-сть. Розумну думку пайхав міська рада... у Відні при нагоді перекреслення деяких вулиць. А саме: риння, що під новими таблицями з назвами вулиць треба додати текст з поясненнями, хто така особа, якої іменем означена вулиця. І так на по-орбитно табличку вулиці Сервантеса буде поєднання: „Август де Сервантес Салавора, славіний іспанський поет 1547 1616, автор сатиричної повісті „Дом Кіхот". Якоб-

Шило — до комісії... Комісія наказала скласти акт за „самопр-ство". Акт складено.

А земляка все таки в Шевченка. Притягай, — кажуть Шило, — Шевченка до відповідальності в кляві порядку.

Подав Шевченко до Нарсуду...

Шевченко, бачучи, що непереланки, — до Райсудземкомісії...

Райсудземкомісія — і Шевченкові виконавчого листа на ту землю.

Народний суд...

Приїхав і Шило і Шевченко на суд...

І в Шила і в Шевченка на той самий шматок землі однакові документи „виконавчі листи" із Синельниківської Райземсудкомісії...

Пасах.

Наслідки?

Наслідки відомі...

— „Хіба це суд"... „Хіба це власть"...

„Хіба є правда на землі"...

Мораль.

Мораль у тім прислів'ї про одну візку,

що всю отару псує.

(„Вісті")

Остан Вішня.

такі пояснення побиждали нп. у Львові то можна було би довідатися, хто є ті славі численні невідомі, яких привітали сяють на розі невідної вулиці.

— При колісці Авраама. Бритійський Музей спільно з пенсійним університетом вислав археологічну наукову експедицію до Месопотамії для розкопок на місці колишнього халдейського міста Ур. Тепер приходить звістка що там, у місці народження Авраама, розкопали чимало цінних предметів з 2000 р. перед Х. Це відкриття дуже цінне для пізнання семітської культури з цієї доби.

— Швейцарська столиця. Стане новою столицею Італії, Рейк'явік. Вона має прем'єра міністра, Лжона Торлєксена, який є відомим інженером. І тому придумав проект, щоб Рейк'явік обіграв водою з недалеких теплих джерел. Таким робом місто матиме на протязі року потрібну теплу температуру.

— Прими позаружа. Перед поліційним суддею в англійській місті Коег з'явилась цимі лямі жінка з обшуканцями на свого чоловіка, який не хоче утримувати її і її дітей. Виячилось, що вона має 19 літ, а її чоловік 78; вона виїхала за нього змуж два роки тому і негайно після подружжя чоловік почав нею нехтувати, із залізості.

— Світлана всичине. У переїзді через Берлін задержалось минулого року 1.060.000 осіб, з чого 200.000 чужинців. — Паризький жини здобули нове правло: можуть купувати у паркеті державного театру „Комеді Франсез", кулі дотепер був їм вступ заборонений, а огледу на штудеру записку, яка записала глядачам сцену. Модна відстоїжка не є вже такою перепону. Та що буде, коли вернеться стара мода? — Відомий шведський дослідник Свен Гедін одержав від китайського уряду дозвіл досліджувати пустинні землі в центральній Азії, до селен з китайськими геологами. Найдені предмети будуть поділені між шведським і китайським музеєм. — В лю 1927 р. відбудеться в Коломні міжармійний конгрес і телеграфно-телефонна виставка для звелчення пам'яті фізика „Рольфа". — Французький уряд теж святкуватиме 100-ті роковини смерті Бетовена. — Німецький міністр закордонних справ Штоттманн здійсував усім одним дебютом: виарукував дошук реценцію на псу „Найдарф фон Гнайтена". — Чотирьох російських лещетарів вибралось на лещетах з Москви через Ленінград, Гельсінгфорс, Штокгольм до Копенгагена. — Польський посол в Іспанії Соланський може вже йти на пенсію, бо виграв на іспанській державній лотерії 6.000 дол. — Відомий веселий фільмовий артист Гаррі Лідтке розвісив із своєю жінкою акторкою Кете Дорш.

— Крок вперед. Починаючи від нового року 1927 по ст. ст. вже не б. дею говорити „як єсна як шварц", але... річ ясна як паста Велетан.

— Курє інструкторок, устроений Союзом Українок у Львові починається чевидкино 1. січня і р. Зголошення на адресу Товариства Рутівського 22 1305

— Поширюйте рідний промисл. уможовляти пасту до обшук Велетан і французьку масу до фротерування міалогі О. Левіцької і Скі у Львові 1302 а) 1-3 Кордешкого 51.

Дописи.

Рожитівщина. (Культурно-просвітна й кооперативна життя). Перед війною Богом і людьми забуто Рожитівщина спала на сном блаженний. Не було тут славного культурно-просвітного життя, крім кількох читань по селах, що істнували в більшості лише на папері. Війна злишила дорешти початки культурних організацій, а післявоєнна лихоліття спало на нашому окоу, де доскодились. Самоініціативу Рожитівщина розухалась. Місцеве стечко „Рожитівщина" особливо голова її д-р Кулбас Роман джмалає всіх зусиль, щоб

наладити культурно-просвітнє життя в самому містечку і по селах. Його захопили і захопили о. дєяна Логіського, прощає на Струтині Нижньої, відновлено багато читальні по докопичинських селах, започатковано кооператив, а калісський Прогресивний Союз Кооперативів заложив тут свою філію. При філії „Прогресивні“ існує жіноча секція, секція будови Народного Дому та літературно-просвітня секція, де ліни в тижень улаштовуються вечорами літературні гуляння. Згадати треба, що місцеве міщанство старшого покоління в нашому містечку ставилося недобре до культурно-освітніх справ, як у нас. Мозоль зате рухливіша й зачинає організуватися. При місцевій чит. „Прогресивні“ підготували молоді драматичну виставу: Читальні „Прогресивні“ по селах тепер гали розвиваються — тут і там аматорські кружки дають вистави. Жаль лише, що місцева інтелігенція — за винятком кількох одиниць — так мало проявляє діяльність. А чейже займатися культурно-просвітньою справою зовсім некаригідне. Філія Повітового Союзу Кооперативів заспокоює потреби 20-тих кооперативів нашого округу. Замітне, що лише в п'ятих селах нашого округу нема кооперативів, а саме: в Янівці, Княжиських, Дубшарі, Спасі і Вільхівці. Кооперативні досить сильні. Мусимо тут згадати і про невинність переписних інтелігентів. Є їх поважна скількість і вони могли би зорганізувати в себе ряд культурно-просвітніх організацій та заспокоїти культурні потреби 10-тисячної української маси в Переписку, яка потонула в темі. На жаль, наші люди вміють тільки чудесно спорити між собою. Дня 8. грудня відсвятковано у нас свято „Прогресивні“. В програму входили: соборна Служба Божа, співи, декламація, дітичі вприни шкільної дітвори з Ціневи, святочна промова, реферат про значіння й організацію молочарень та реферат про потребу кредитової кооперації. Хоч погода не допомогла, свято було величаве. Слід згадати, що на святі Служби Божої співав чудово мішаний хор читальні „Прогресивні“ з Ціневи. Відчувається у нас сильно недовдача власної домівки: Народного Дому. Однак при охочій жертвенності всього громадянства нашого округу і тому можна буде залопити.

Перемішлянина. (Невдалий виступ парога „Рідної Школи“). Дня 27. грудня 1926 року відбулася в Перемішлянах анкета в справі „Рідної Школи“. Докладний звіт з анкети був поміщений в ч. 291. „Діла“, з дня 31. грудня 1926 р. тому зайвим було б його повторювати. Згадаймо хіба лиш те, що всі резолюції за колядою виключно на „Рідну Школу“ прилядо одноголосно та що на анкеті було п'ятих священиків, котрі очевидно теж голосували за резолюціїми. Та це зовсім не перешкодило „общерусскому подвизничові“ о. Бучкові, парохом села Ладанець, дня 2. січня 1927 р. проголосити в церкві, щоб люди не давали коляки на „Рідну Школу“, бо, мовляв, „Рідна Школа“ виховує гадюк... Далі завізав своїх парохів, щоб взагалі не складали ніяких жертв на „Р. Ш.“.

Промова о. Бучки проти „Рідної Школи“ викликала, розуміється, зовсім протилежний наслідок. Обурені до крайності селяни відбули тої самої днини довірочну нараду в місцевій читальні і рішили всіма силами піддержувати „Рідну Школу“ та єсо коляди дати тільки на „Рідну Школу“. Крім того слідвало багато заяв на добровільні надання дати на „Рідну Школу“. Честь Вам, громадяне Ладанець! Це найкращий доказ, що Ви розуміли вагу „Рідної Школи“ та що не пієте на ніякі заклики ворогів. Бо наша будучність — тільки в Рідній Школі. *Ладанецький.*

Розправа 151.

Розправа з 3. І. 1927.

Промовляли оборонці адво. Криницький, д-р Давидяк і д-р Глушків. Адв. Криницький промовляв лише за своїми клієнтами. Він збивав обвинувачення прокуратора, будучи в хороших довірчих відносинах з ним. Диверсійно-повстанча організація, що як сказав сам прокуратор, не проявляла ніякої діяльності.

Описав промовляв д-р Давидяк. Оборонці поставили собі за ціль обговорити т. зв. конфіденціальні відомості. Між ними сказав, що тайні відомості не дають записки, що вони відповідають фактичному стану речей. До тої цілі ужити людський матеріал є дуже часто малоефективний і ворожо настроєний до людей, яких слідить. Над конфіденціальними відомостями контролю, він є того свідомий і надружує в багатьох випадках своєї становити. Конфіденти найчастіше є люди бідні, що задля матеріальної винагороди старяться добути внаслідок цієї відомості і тому подають не раз деякі зовсім неперевірені чутки за свої власні відкриття. Суд повинен ставитися до конфіденціальних відомостей дуже осторожно і в ніякому разі не може робити з них ужитку. Бо яку цінність можуть мати конфіденціальні відомості, встановлені зокроєм однією людиною, коли не раз встановлення суду бувають неговани і за неможливості? Далі оборонці промовляли за своїми клієнтами і тут використав усього можливий матеріал для доказання невинності підсудних. Промова оборонців вказувала на дуже старанне попереднє приготування.

Останній з оборонців говорив д-р Глушків. На виступі поставив собі оборонці за ціль всесторонньо освітити справу. Історія людства викликає все історично конфлікти одиниць з суспільністю. Подітичний конфлікт залежить від погляду на світ. Нині людство прийшло до переконання, що кожною одиницею не усунеться тих причин, які викликають конфлікт. Подітичний конфлікт переступає закон не для матеріального добра, але для ідеї, який він себе посвечує. Німецькі правники кажуть, що подітичний злочин не є взагалі злочинним, коли на основі міжнародного права є поновлення (Феттель). Звичайний злочинець після успішного довершення злочину є далі злочинцем; інакше політичний злочинець, що стає неміжко триумфатором.

В часі розправи підкреслювало багато націоналістичних моментів і виходило, що не судиться комуністичну партію, а українських селян. Свідок Козбур, що підслушував присягу членів організації, заявив, що не знає певно, чи члени присягали „на партію, чи на Україну“. Свідок ст. пшодовік Рудні сказав, що організовано українські бойки. Свідок поручик Пильніський заявив, що, прислухуючись докладно зізнанням арештованих на поліції, не міг набрати переконання, якого характеру була організація українська національна, чи комуністична. Як прийняли становище, заняті прокуратором, що організація розвивалася з У. Н. П. О. (Українська Народна Партія Орг.) і прагати собі факт, що один з поліційників при арештуванні був арештований по лінії і співав: „Ще не мерла Україна...“, то годі повірити, що судиться комуністична. Теперішній процес є продовженням старої трагедії двох народів, двох цивілізацій.

Чому в акті обвинувачення нема ніде сказано про мотиви діляння підсудних? Не може бути злочину без мотивів, також не може бути засуду без послідовного мотивів. Треба оцінити суспільний підклад справи. Земельний голод селянства був незаспокоєний, освітні потреби були дуже неукі, але з задоволенням їх держава не спішлася. Коли Польща хотіла закріпити свою державність і культуру на Волині такими особинами, як поліційні Житицький, що в п'яному стані виспав по лінії й в голові Богів духа винному селянинові Хакуні 200 нагів (про це ми писали поперед), — то ці обставини у великій мірі заважили на акті обвинувачення. Хто знає, чи ця організація не мала бути відруком на поступовання Житицьких?

В обвинуваченні не було поцуття державної приналежності, бо літчиною можна називати лише той край, до якого ми приналежні найчисленнішими нитками, де нам добре, де нас, нашу мову, культуру, наші почування шанують. Обвинуваченні до Польщі нічим не були прив'язані і це деякі ще на початку розправи заявили, а саме, що не признають польського суду. Колись (в 1864 р.) Польки аналогічно говорили перед німецьким судом. Ці люди задивилися на будучину й негутої теперішності. На свою будучину діяли очима віри, очима фанатизму. До діла їх пруть їхні демони, хоча їм видається, що мають свободу волю.

При кінці оборонці дуже влучно опроркидав заклики прокуратора проти своїх клієнтів. Оборона зробила на всіх помітне враження.

Розправа з 4. І. 1927.

Предсідник суду дозволив обвинуваченню висказати останнє слово. Обвин. Виницький Волод. виступав у своїм слові проти закиду, будучи комуністична партія послугувалася демагогією. Сказав, що демагогією послуговується ППС, бо кидас кличі: „Хай живе робітничо-селянський уряд“, а рівночасно підтримує кожодчасний буржуазний уряд, що розстрілює робітників (Каліш, Стрий, Влоцлавек і т. д.); кидас кличі: „Земля селянам без викупу“, а на ділі переводить колонізацію українських земель. На розправі падали слова прокуратора, що „червоні орди“ хотіли знищити західну культуру в Польщі, а такий великий поляк як Ст. Жеромський, зрозумів, що ці „орди“ такі зніщати що західну культуру. Польські робітники виборили незалежність Польщі, а тепер приходять до переконання, що Польща не є ізольною державою, а державою дикварів і спекулянтів.

Обв. Панасевич Микола заявив, що заявляю відносини, що є в тіл державі, засів на лави обвинувачених. На місяці перед т. зв. ліквідацією вступив обв. до партії. Партія не казала їм на ослі, але організованим шляхом змагати до влади. Професійні союзи, кооперативи мали призначити до організації, мали виробити поцуття сили. Обв. працював у легальних організаціях, про босі організації не знав і не чув. По травневій революції ніщо не змінилося, потреби робітників і селян є далі не задоволені і вони є тим живим агітатором проти польської держави, якого не можна посадити за ґрати. Горе вам, панове, закінчили обвинувачення, коли цей гнів, що клекоче в грудях мас, виняється з неорганізованим зрив, як що партія не поведе його по своїх напрямках. Але ви того не зрозумієте, як не розуміли того в Росії! Котяться по тій самій площі. Ви мене засудите, але не вб'єте в мені ідеї, не відберете мені віри!.

Ті слова мабуть нагнали дикі підпрокураторові Ходячому, бо поставив анєсок, щоб суд відбирав голос тия обвинуваченим, що будуть виношувати подібні промови.

Обв. Паламарчук заявив, що ко-

муністом став щодня в тюрмі, а колись коловав з комуністами.

Обв. Крайц Віктор заявив, що переважачому більшості між обвинуваченими становлять українські селяни лише тому, що вони є свідомими українцями. Комуністична дуже мало. Прогресивні ласки обвинувачення не буде, лише буде збивати неправдні твердження, кинені на адресу комуністичного прокуратора. Хто хоче говорити про партію, нехай описується на резолюціях партії, а не на власних вилучках. По тих словах предсідник відбирав обвинуваченому голос, будучи би за обов'язку прокуратора. Обвинувачений ставляється говорити далі і з того виходить щось в роді сварки між ним і предсідником.

По тім інтервенції предсідник примусив деяких обвинувачених уврати свою промову, а інших скоротити до мінімуму. Всі підсудні до кінця не почуваються, тільки деякі просять звільнити їх від вини і кари. Деякі з обвинувачених у своїх промовах виявляли дійсно високу інтелігенцію.

Присуд буде оголошений по Сантах.

† Посмертні згадки.

Д-р Станіслав Чикалюк, адвокат і заступник правительственого комісара в Тернополі помер скоропостижно на удар серця в 64-тому році життя дня 31. грудня м. р. 3. покійний дійшов в мотули своєрідний тип, якого тепер вже майже не зустрічається. Родився покійний в 1863 р. в Тернополі пов. Збараж. Батько його, жонатий в сім'ї польських, а властиво спольщених підданих Хрушевських, колись дуже багатий в описі збіднілий, не дав йому синові національного виховання. Не дала йому такого виховання і мати полька і польське окруження дома, де говорено по польськи. Не виніс його і зі школи, бо гімназію кінчив на Мазурах в Рашеві, а права у Львові, стоячи осторонь українських товариств. Однорічна служба при кавалерії очевидно також не причинилася до його національного освідомлення. Якийсь час практикував як нотаріальний кандидат, описав як адвокатський в канц. адв. д-ра Квятковського у Львові. Перед близько тридцять роками отворив пок. д-р Чикалюк адвокатську канцелярію в Тернополі і тут пристав відразу до українського національного табору. В його канцелярії працювали довший літа між іншими заслужені для організації Тернопільщини д-р Сидір Голубович і д-р Остап Постригач і в тих часах його канцелярія була справдішньою українською селянською канцелярією. На спілку з парохом Тернополя о. Вол. Громницьким і з іншими діячами основи перед 18 літами першу українську кредитову кооперативу — Повітове Товариство Кредитове в Тернополі, найбільшу українську кредитову інституцію на Поділлі, в якій дирекції засідає новарх 20 літ і разом з о. Вол. Громницьким ставати для неї величаву будівлю. Причинилася також чимало до реорганізації фундації князя Острожського для піддавання тернопільських мішан і до смерті стоя на її чолі. Був основоположником і трикратним головою українського товариства Соки в Тернополі, котрий завдяки його заходам набув велику площу в осередку міста при вул. Коперника, на котрій колись ставне домія Сокола з площею вправ. Надеяв і до інших українських товариств в Тернополі, а як довготільний член місцевої ради і асесор зробив не одно добро для місцевого українського населення і для українських інституцій. Публічно на вічах не виступав і в політичному українському житті безпосередно не підтримував ролі, але маючи великі товариські зв'язки не раз ставав в пригоді у скрутних хвилях політичних репресій. Був чоловіком ділоним і учинним з великою дозою практичності, завдяки якій збільшилося значно наше національне майно в Тернополі трезалими матеріальними здобутками. Покійний не був ніколи політиком і народним трибуном, а вже не був ніколи новочасним демагогом, а тільки — як схарактеризував його д-р Ст. Баран у працьовитій промові над домовиною — гуманним чоловіком, добрим сином українського народу та розумним і практичним господарем у тих інституціях і в місійній управі, де йому доводилося працювати так, що відходив в засвіти, лише по собі тріаку добру пам'яті своїх виників серед українського населення Тернопільщини. — В. И. П.

ОПОВІСТКИ.

Справлення ошибки. В числі 3. з дня 4. січня ц. р. хибно поміщено в оповістках повідомлення про Загальні Збори в Богородчах, що відбулися 17. січня ц. р. має бути 16. січня ц. р., що отримувалося.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

60 сот. коштує одна дошка до чорної ками з хіського срібла у Мандія вул. Коперника 14. Проти кра Коперника. 68120-2

СОБА інтелігентна, середніх літ, що розуміється на домашнім господарстві, пошукує посади як управитель домом. Листи до адміністрації під „Негайло“. 1247

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ** **ПЕРЛОВИЙ** Ігнатійович Львів, 936 30-2

ІНТЕЛІГЕНТНА жінка, мовла розуміючись на домашній і сільській хазействі, пошукує місця управи домом. Зголошення до Адміністрації під „Вдова“. 1301 1-2

ФІЛІЯ ПРОСВІТИ в ПІДГАЙЦЯХ поймає негайно уредовані організатори. Об'язані з рожеством і хороним співам мають першество. Патенти мають зголоситися до 15. січня ц. р. з поданням условин і поручаючим письмом. Подання несприятливі остануться без відповіди. — Д-р Степак. 1304 1-1

СОЮЗ УКРАЇНОК пошукує в'ляних покоїв на мешкання для учениць-інструкторок. Зголошення враз з поданням чисоти чиншу належить слати на адресу Т-ва, вул. Рутівського 22. 1305а

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Фелікс Гей Спеціаліст по зуб. лєті-пів, серія і жовудна **Львів, Городецька 40.** Телеф. 834 Переспітлення Рентгеном. 1179 15-35

Експортна українська фірма „РОДОГАН“ **Львів, вулиця Сосновських 6** проучає гісторію і з метра **Колєнцію - Яворну - 9зуття** **Убрання вже від зоп. 45.-** **новна від зоп. 5.-** (250а 2-4) **Імєсто, цінник висилаємо даром.**

КОМ. ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ

Зюфі Глозницький, Львів, вул. Панська 4. 16. — приймає вписи на курси: а) Торговельні 5-місячні (місячне чєсне 12 зоп.), б) стенографії 2-міс. і 5-міс. (місячне чєсне 4 зоп.), в) каліграфії, г) писання на машині 6 тиж. і 5-міс. (місячне 5 зоп.), д) чужих мов 5-міс. (чєсне 4 зоп.), е) товерознаства. Відділи мужєські і жіночі, передпоз. і вечірні (для заняття спеціальні вечірні курси від год. 7-30). Проспекти даром. Інформації і вписи щодєсно від 12-13-го і від 7-9 вечєром. — Управл: Проф. д-р Іосиф Глозницький. 1200 1-6

Загальні Збори

Т-ва „Українська Бєсїда“ в Станіславові відбудуться дня 23. січня 1927 р. у власній лєкалі. — Початок о 6. годині вечєр. — Дєний порядок: 1. Відчитання протоколу послєдних Заг. Зборів. 2. Звіт Вид. Т-ва і Контрольного Комітє. 3. Удєлення абсолютної уступочкою Виділою. 4. Вибір нового Виділу. 5. Вєскє і завітє. 1299 1-1 **Виділі Т-ва.**

Загальні Збори

Т-ва „Міщанське Братство“ в Тернополі відбудуться в чєтвер дня 20. січня 1927. (н. ст.) о год. 11:30 перед полуднем в салі Т-ва з таким дєним порядком: 1) Відкриття зборів. 2) Відчитання протоколу з попередніх Заг. Зборів. 3) Звіт уступочного Виділу. 4) Звіт контрольного комітє. 5) Вибір нового Виділу. 6) Вєскє і завітє. — Того самого дня о 9. годині відбудуться в парохіальній цєркві Богослужєння і папєхїда за помєрших членів Т-ва. — За Вид: А. Фалєндєш вр. голова, А. Сєлєвєч вр. секретар. 1298 1-1

Подяка.

Подобалося Рєсєнєшньому забрати від нас нашого найдорожчого Батька о. Івана Калісського, пароха в Бєлєзі, польшучи нас коутлом сиротами. В тім нашім бєзмєжєчє горю поспішили нам з заявами співчєтє члєдєлєні Други нашого покійного Батька, а саме: Всєчєсєнєшє духовєнство деклєнту бєзсєского, варєжського і сокальського. Представники українського громадєства і Пред тємєчєкє властєй. — Почувєсьємо до великого обов'язку зложити їм всім нашу на ширєшу подкєту за те, що щєрно і сєрдєчно старалися улегшити наш бєль і звєлєчєти пам'ятє нашого дорогого Батька. — Сєрдєчно дякуємо Всєм, декєвєнім Дєрєжєскому за провід в сумєні похоронним обрядє і за зворушливі прошєльніє слова. Всєм о. дє. Дємєтєрєвсьєскому, лєт. пароху Бєлєзі за уступє в похоронєх. Всєм о. Грєбєві, сокальсьєкому декєанєму і Всєм о. Булі за лєкєвє зєнятєсьє похоронєми у Волинє Комєлєвєй, дє перєчєрєно і зложєло тємєчє остиєки. — Рєшєно дякуємо щєрєм Пєчєтєлєй і Значємєкє нашого покійного Батька, Вє. д-р. Мєшєйєвичєві, Вє. П. Дєкєрєві, щємєльному інспєкторєві за віддєлення останньєх прислєгє нашєму найдорожєму Батьчєві, Вє. д-р. Сєлєгєвєві, адвокатєві в Бєлєзі, за тєплє працьовитє слова. Зокрємє бєжємо бєдєй цєю дорогою зложити найширєшу подкєту Вє. Панєству Сєлєвєчєкє, які лєрєш поспішили з дружєбною подкєтє і словєми потєхи. Ширєчєє Сєлєвєчєкє склєдєчєно всєєю Громадєнєстєю, що зєлєло уступє в похоронєх і віддєло останньєх прислєгє нашєму найдорожєму покійному Батьчєві. 1303 **Син, дочкє і зєтє**